

28.10.2019

Landslagsflokkun fyrir Ísland

Ólafur Árnason
EFLA

Efnisyfirlit

- Almennt um flokkun landslags
- Staða landslagsflokkunar
- Tilgangur verkefnis
- Vinna og samstarfsaðilar

Almennt um flokkun landslags

- Yfirlit yfir heildarsamsetningu, eiginleika og fjölbreytileika landslags
- Yfirsýn yfir auðlindina landslag
- Nýting upplýsinga
 - Vernd
 - Vöktun breytinga
 - Stefnumótun og forgangsröðun
 - Mat á áhrifum af mismunandi starfsemi

Almennt um flokkun landslags

- Mismunandi mælikvarðar á flokkun landslags
 - Fer eftir tilgangi
 - Stigskipting flokkunar algeng
 - Mælikvarði
 - Landslagsgerð vs. landslagsheild

Staða landslags

- Aukið vægi landslags með:
 - Evrópska landslagssáttmálanum
 - Hvítbókar um löggjöf um verndun náttúru Íslands
 - Lögum nr. 60/2013 um náttúruvernd
 - Landsskipulagsstefnu 2015-2026
- Staða málaflokksins í samanburði við nágrannaríki enn veik, t.d. hvað varðar grunnupplýsingar og vægi í stefnumótun og skipulagi

Landslagsflokkun: Staðan á Íslandi

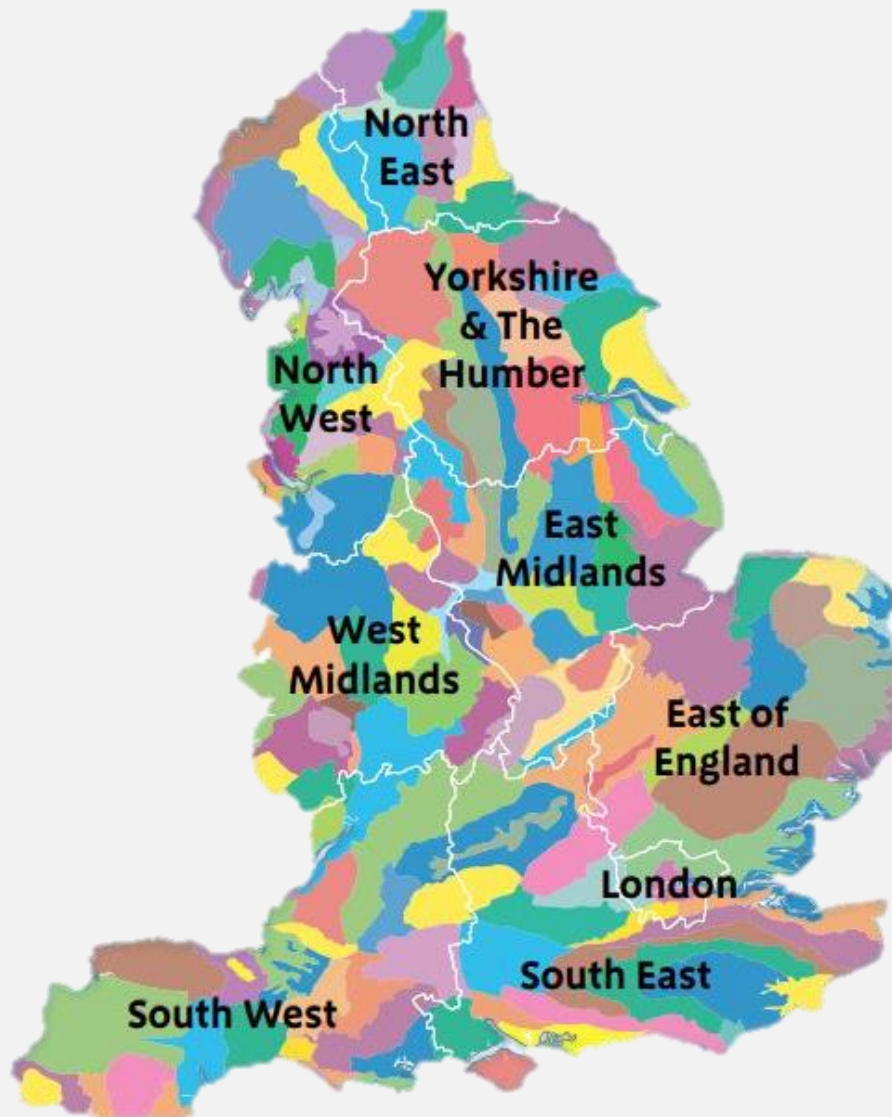
- Skipulagsmál
 - Einstök sveitarfélög nýtt landslagsflokkun á aðalskipulagsstigi
 - Nýtt í einstaka öðrum skipulagsverkefnum, s.s. rammaskipulag vegna útvistar
 - Svæðisskipulag 2015 líklega stærsta einstaka verkefnið
- Fjölmörg matsverkefni
- Íslenska landslagsverkefnið (ÍLV)
- Heildarkortlagning á landinu ekki til

Landslagsflokkun: Staða erlendis

- Flokkun og greining landslags útbreidd sem hluti af ákvarðanatöku
- Landscape Character Assessment (LCA) er algeng og útbreidd aðferð
- Stigskipting algeng
 - Greining og kortlagning á landslagsgerðum og landslagsheildum á landsvísu
 - Frekari greining á svæðisvísu eða fyrir ákveðnar framkvæmdir
 - Munur á nákvæmni eftir tilgangi

Landslagsflokkun: Staða erlendis

- Litið sérstaklega til Bretlandseyja vegna þessa verkefnis
- LUC í Skotlandi er samstarfsaðili EFLU í verkefninu
 - England og Skotland lokið greiningu og kortlagningu landslagsgerða fyrir allt land.
 - Unnið á mismunandi hátt en með sömu aðferðafræði
 - Fyrsta áhersla á Landscape Character en nýverið einnig á Townscape og Seascape

Landslagsflokkun: England

England – megin landslagsheildir
(National Character Areas)

- Fjöldi: 159 svæði
- Í framhaldi af flokkun var útbúinn prófíll fyrir hvert svæði:
 - Description
 - Opportunities
 - Key facts and data
 - Landscape Change
 - Analysis
- Prófílarnir eru heimildir um stöðu svæða (current evidence and knowledge)

Landslagsflokkun: Skotland

Uppbygging greiningar:

- Descriptive overview
- Nationally Significant Landscape Characteristics
- Forces for change in the landscape
- Landscape character: threats and opportunities
- Landscape profile fyrir hvert svæði
 - Nature of the landscape resource
 - Importance and value of the zone landscape
 - Landscape and trends in the zone
 - Building a sustainable future

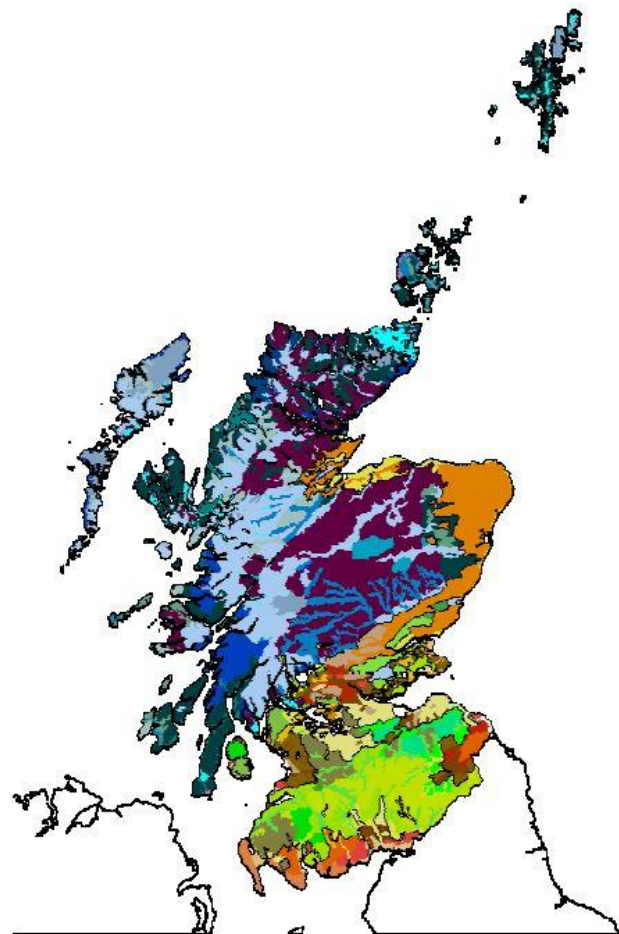

Figure 1 Landscape character 'groupings'

Tilgangur

Eftirfylgni LSK 2015-2026

- Að standa vörð um landslag miðhálandisins
- Viðhalda sérkennum og náttúrugæðum miðhálandisins með áherslu á verndun landslagsheilda
- Meiriháttar mannvirkjagerð verði beint að stöðum sem rýra ekki víðerni eða landslagsheildir hálandisins,
- Landslagsgreining verði lögð til grundvallar skipulagsákvörðunum
- Mannvirki vegna orkuvinnslu og orkuflutnings falli sem best að landslagi og annarri landnotkun.

Tilgangur

LSK: Nánari stefnumótun

- Stefna og leiðbeiningar um skipulagsgerð með tilliti til landslags
- Fjallað verði jöfnum höndum um landslag í þéttbýli, dreifbýli og óbyggðum.
- Skipulag vindorkunýtingar með tilliti til landslags og að sett verði viðmið fyrir ákvarðanir um nýtingu.
- Umfjöllun um skipulag með tilliti til landslagsverndar hvað varðar ákvarðanir um landnotkun og breytingu á landnotkun í dreifbýli.

Áhersla þessa verkefnis

Áhersla þessa verkefnis er á kortlagningu landslagsgerða (e. Landscape Character Types)

- **Landscape Character Types**
These are distinct types of landscape that are relatively homogeneous in character.
- They are generic in nature in that they may occur in different areas in different parts of the country, but wherever they occur they share broadly similar combinations of geology, topography, drainage patterns, vegetation, historical land use, and settlement pattern.
- **Landscape Character Areas**
 - These are single unique areas which are the discrete geographical areas of a particular landscape type. Each will have its own individual character and identity, even though it shares the same generic characteristics with other areas of the same type.

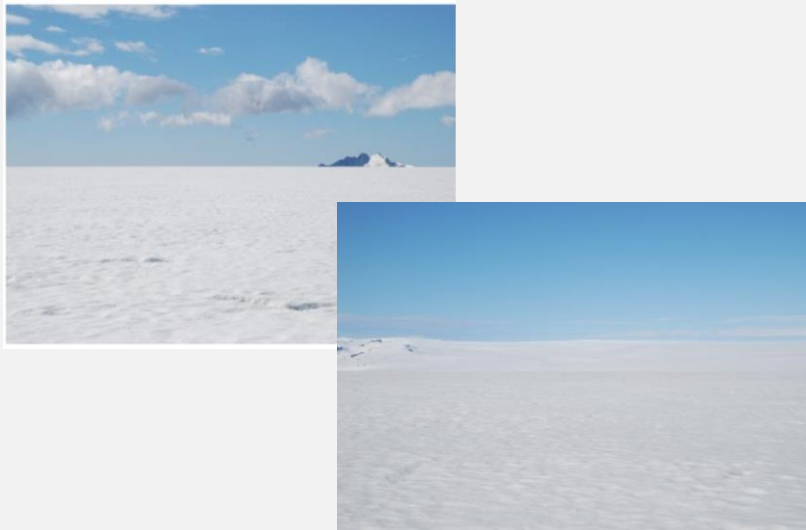
Aðferðarfræði

- Stuðst er við reynslu frá öðrum löndum og sérstaklega langrar reynslu Skotlands og Englands þegar kemur að landslagsflokkun.
- Í Englandi er farið eftir „top down“ aðferð þar sem greiningin er unnin í mælikvarðanum u.þ.b. 1:250.000 og er það einnig gert í þessu verkefni.
- Fyrri vinna úr **íslenska landslagsverkefninu (ÍLV)** þar sem meginflokkar íslensks landslag voru settir fram og þróa áfram eftir því sem við á.
- Notast verður við viðeigandi, aðgengileg gögn sem ná yfir allt landið.
- Samráð við viðeigandi stofnanir um bestu gögn og nýtingu þeirra.

Afurð 1. áfanga

- **Fyrsti áfangi:**
 - Greina svæði eftir fyrirframgreindum flokkunarlykli.
 - Lokaafurð í þessu skrefi yrði kort í mælikvarða u.þ.b. 1:250.000 þar sem landið allt er flokkað niður í megin landslagsgerðir (e. landscape character types).
 - Afurð væri í formi stafrænna gagna ásamt skýrslu um niðurstöður og aðferðafræði greiningarinnar og umfjöllun um næstu skref.

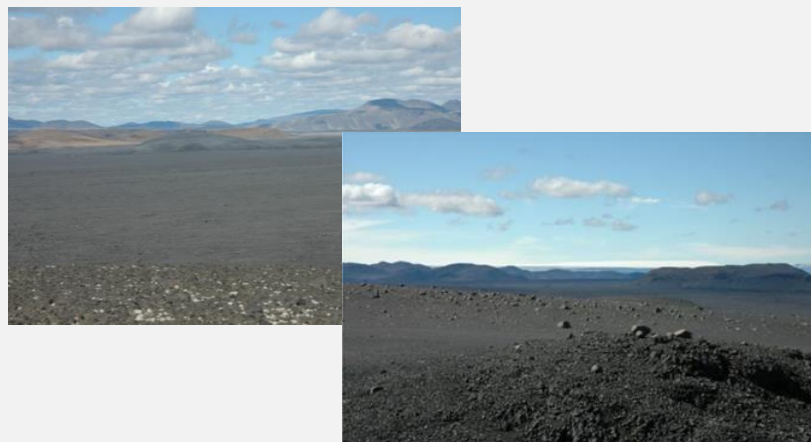
Jöklar

Sandar og auðnir við há fjöll og jökla

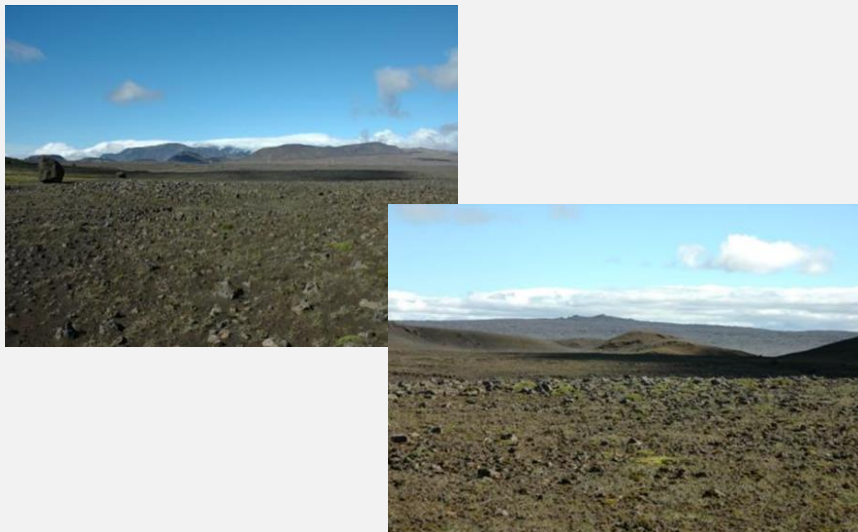
Sendnar auðnir

Einsleitar, grýttar auðnir með vatni

Hálfgróin, grýtt og þurr öræfi

Urðir og úfin hraun við sjó

Firðir

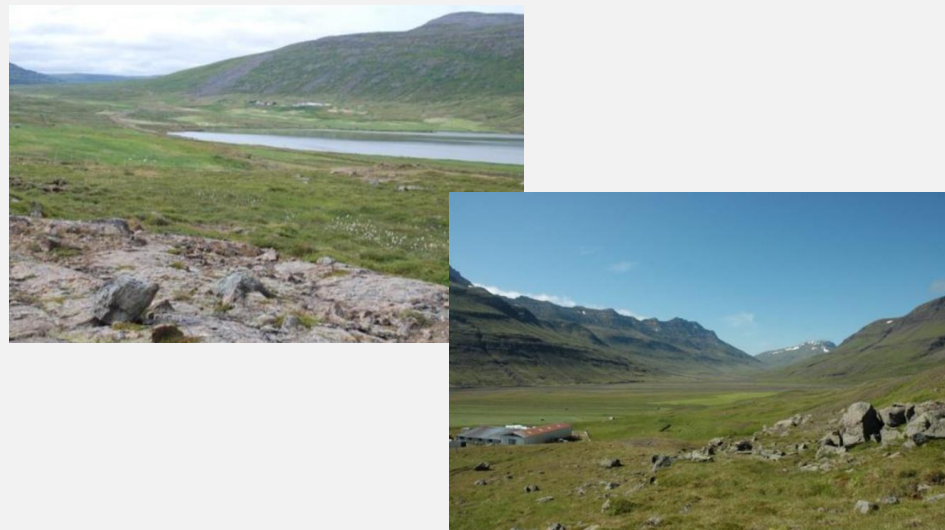
Flatar strendur og eyjar

Vel gróið en einsleitt láglandi og heiðar

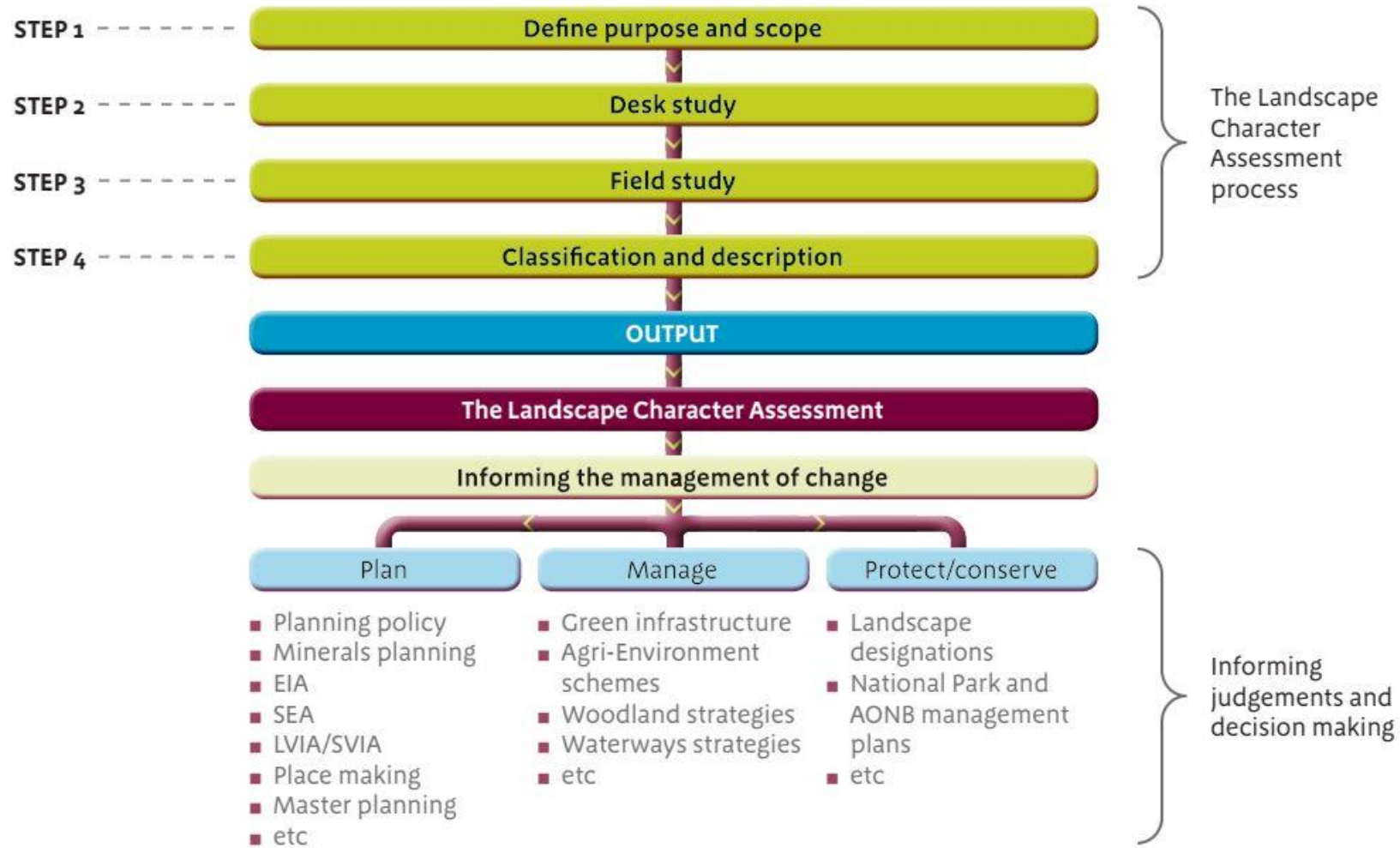

Djúpir, vel grónir dalir

Svæði sem búa yfir mikilli fjölbreytni fjölbreytt svæði

LCA og stefnumótun

- Kortlagning landslagsgerða sem ein af undirstöðunum að ákvarðanatöku:

1. Áherslur í stefnumótun, skipulagsvinnu, umhverfismati byggt á yfirliti
2. Stjórnun svæða, endurheimt og viðhald einkenna
3. Vernd svæða